

FİRE VE ZAYİAT KARARLARI

Karar : ODA MECLİSİ
Tarihi : 26.11.2001
Top.No : 999-2003/28

Meslek Grubu : YAĞ SANAYİİ

Karar Sayısı : 10-1

Karar Konusu : Zeytinyağı İstihali,İşlenmesi ve alım satımında Fire,Zayıat ve Randıman Oranları

K A R A R :

Zeytini yağa dönüştüren çeşitli sistemdeki işletmelerde pirina ve rutubet oranları aşağıda gösterilmiştir.

<u>SİSTEM</u>	<u>PİRİNA ORANLARI</u>	<u>PİRİNADAKİ RUTUBET ORANLARI</u>
1- Sulu Pres	% 35 - 45	% 25 - 35
2- Süper Pres	% 32 - 42	% 20 - 30
3- Kontinü Sistem		
a) Üç fazlı işlemede	% 40 - 50	% 40 - 53
b) İki fazlı işlemede	% 50 - 60	% 55 - 65

Pirina ve rutubet oranları bölge,mevsim şartları,zeytin cinsi ve işleyen makinanın şartlarına göre değişkenlik gösterebilir.Ayrıca hangi sistemde işlenirse işlensin,100 kg zeytinin yağı alındıktan sonra sıfır (0) rutubetli 29 kg pirina elde edilebilir.

Ham Zeytin Yağının Mübayaası,Rafinasyon ve Vinterizasyon işlemi ile Ambalajlanmasında meydana gelen fire oranları :

1-Toptan Alım ve Satımlarda Fire :

Zeytin Yağının toptan alım ve satımlarında yabancı madde,Sızmalar ve bulaşimlardan dolayı meydana gelen fire % 1'dir.(Kayıplar ve değerlendirilemeyen artıklar)

2-Rafinasyon Firesi :

a-Ön temizleme (dinlendirme ile çökertme,santrifüjleme,gamların ve asidin alınması, nötralizasyon) aşamasında zayıat oranı ;

-Kimyasal Rafinasyon Yönteminde (Back Sistemi), rafine edilecek yağın asit miktarının 2,2 ile çarpımına,

-Fiziki Rafinasyon Yönteminde,rafine edilecek yağın asit miktarının 1,4 ile çarpımına, eşittir.

b-Renk açma (ağartma) , tasfiye toprağında kalan yağ ve filtreleme ile koku giderme (deodorizasyon) işlemlerindeki fire (naturalizasyon dışında) % 2 dir.

3-Naturel Yemelik Zeytinyağı Filtrasyon Firesi % 1 'dir.

Genellikle ülkemizde naturel yemelik zeytinyağı filtrasyonunda kullanılan filtrelerde kalan yabancı madde ve pamuğun emdiği naturel zeytinyağı dolayısıyla fire % 1'dir.

4-Ambalajlama ve piyasaya arz firesi %1'dir

Zeytinyağının standartlarına uygun teneke ve şişelerde piyasaya arzı için ambalajlanmasında mevzuatta belirtilen miktardan fazla dolum yapılaması, ambalaj kaplarının sızdırmaları, kutu dolumunda ve kapatmadaki aksaklıklar dolayısıyla fire %1'dir.

5-)Ambalaj Maddelerinde fire % 1,5'tur.

İmal edilmiş mukavva koli, bant, çember, etiket, plastik ve cam şişe vs. ambalaj malzemelerinin dolum ve piyasaya arzı halinde fire %1,5'tur. Teneke kutularda % 1 fire, % 0,5 zayıftır.

PİRİNA YAĞI RAFİNASYON FİRESİ :

- 1- Ön temizleme (dinlendirme ile çökertme, santrifüjleme, gamların ve asidin alınması, nötralizasyon) aşamasında zayıf oranı ;
 - Kimyasal Rafinasyon yönteminde (Back Sistemi) rafine edilecek yağın asit miktarının ;
5 asite kadar yağlarda (2,5) ile,
5-8 asit arası yağlarda (3) ile,
8-12 asit arası yağlarda (3,5) ile çarpımına,
- Fiziki Rafinasyon yönteminde ise rafine edilecek yağın asit miktarının (2,5) ile çarpımına, eşittir.
- 2- Renk açma (ağartma) , tasfiye toprağında kalan yağ ve filtreleme ile koku giderme (deodorizasyon) işlemlerindeki fire (naturalizasyon dışında) % 5'dir.